

เทศน์อบรมพระ ณ วัดหนองบัว จ.ประจวบคีรีขันธ์

เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒

แนะนำการสร้างวัด-ภาวนา

ที่นี่เป็นวัดป่าให้เป็นธรรมชาตินะ เราอย่าไปตัดแปดแปดมันมากเกินไป ให้ปล่อยเป็นธรรมชาติ ๆ ไปตัดแปดมากเกินไป เช่นโล่งเสียหมดอย่างนี้ก็ไม่เหมาะ อย่าตัดแปดไปเหมือนโลกเขา ที่ไหนจะเป็นป่าบ้างก็ให้เป็น เป็นที่ทำเลภาวนา ทางจงกรมสำคัญมากนะ ให้ทำภาวนาแหละดี ตรงไหนไม่ควรตัดแปดมากก็อย่าตัดแปดมาก ให้ปล่อยไว้เป็นธรรมชาติ สิ่งก่อสร้างก็อย่าให้หรูหราเกินไป เหล่านี้เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องกังวลวุ่นวาย เรื่องของธรรมชำระออก เรื่องกังวลเหล่านี้ชำระออก ๆ ดังที่เทศน์เมื่อวานนี้ คือทำความสะอาดจิตใจ อันนั้นมันสะอาดภายนอกมันสกปรกภายใน สร้างอารมณ์สร้างความวุ่นวายขึ้นมา ไม่เหมาะ

พวกตั้งใจปฏิบัติธรรมผมก็แนะนำ เพราะทางด้านกรรมฐานนี้ไม่ค่อยจะมีพระเราเข้าใจนัก โลกเขาเป็นยังงี้ก็หมุนไปตามโลกเสีย วัดเลยหมุนไปตามโลก ไม่เหมาะ เพราะฉะนั้นวัดก็ควรให้เป็นวัด เช่นสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ อย่างนี้อย่าให้หรูหราเกินไป ไม่เหมาะ ส่วนกำแพงให้เริ่มได้เลย กำแพงที่ยังไม่รอบเราจะทำให้รอบเพื่อกันถนน กำแพงมี ทางตากก็กันได้ หูกักกันได้บ้าง ถ้ามีกำแพง ส่วนสมบัติภายในวัดนี้ก็กันได้ ถ้าไม่มีรั้วไม่มีกำแพงมันรุ่มร่าม ๆ ไม่ดี

ให้พยายามอบรมทางด้านจิตใจพวกสมาธิภาวนาให้หนักมีนะ อันนี้งานสำคัญมากงานสะอาด งานสะอาดภายในนี้ไม่มีใครได้เห็นแหละ ผลแห่งศาสนาคือความเลิศภายในใจ ให้พากันจำเอา ผลของศาสนาคือความสว่างกระจ่างแจ้งภายในใจ สะอาดภายในใจ นี้เรียกว่าผลของศาสนา คือความสกปรกที่ก่อเรื่องราวให้ยุ่งเหยิงวุ่นวายให้ได้รับความทุกข์นั้นก่อที่ใจนี้เอง ใจนี้ตัวสร้างอารมณ์ การสร้างอารมณ์คือสร้างความสกปรก สร้างความทุกข์ขึ้นภายในใจ จึงต้องได้มีการชำระกัน

เช่น วัดป่าวัดกรรมฐานท่านชำระภายใน ให้จิตใจสงบเย็น จากเย็นแล้วก็อย่างนี้เทศน์เมื่อวานนี้ สว่างกระจ่างแจ้ง อย่างนี้ชาวพุทธเราไม่ค่อยเห็นนะ แม้แต่ชาวพระก็ยังไม่ค่อยเห็นอย่าว่าแต่ชาวพุทธเลย ชาวพระก็ไม่เห็น มองข้ามกันไป ทั้งฆราวาสทั้งพระมองข้ามจุดสำคัญ

เดี๋ยวนี้มีแต่ความสกปรกภายในใจด้วยกัน เพราะธรรมเข้าแทรกไม่ได้ กิเลสมันจะต้อออกไปข้างนอก คือกิเลสมันไม่ให้เข้าไปแตะภายใน นี่คือกองไฟของกิเลส อยู่ภายในใจของพวกเรา มันสร้างอารมณ์ขึ้นมา เหมือนกับก่อเปลวไฟขึ้นเผา ยุ่งนั้นยุ่งนี้ก็คือความทุกข์ขึ้นมาที่ใจ ใจสกปรกเสียอย่างเดี๋ยวมันก็กว้านสิ่งสกปรกเข้ามา เป็นพื้นเป็น

ไฟเข้ามาเผาใจ ที่นี้เวลาเราอบรมใจ เราพยายามสงบใจแล้วก็จะป็นอันสงบอารมณ์ ภายนอกสิ่งก่อกวนไปพร้อม ๆ กัน

พอสงบใจใจเย็นเท่านั้นเราจะเห็นโทษความวุ่นวายทั้งหลาย ที่จิตออกไปแสดง ซึ่งเราไม่รู้แต่ก่อน พอจิตสงบนี้จะเห็นผลเห็นคุณค่าขึ้นที่ความสงบ แล้วก็เห็นโทษแห่ง ความวุ่นวายทั้งหลายไปในขณะเดียวกัน นี้เรียกว่าศาสนาชักฟอก คือชักฟอกสิ่งสกปรก สิ่งสกปรกอยู่ที่ไหน อยู่ที่ใจ ท่านจึงสอนให้มาชักฟอกที่ใจ ให้อารมณ์น้อยลง อารมณ์ ของใจมีแต่อารมณ์ของกิเลสเป็นพื้นเป็นไฟ คิดยุ่งตลอด ไม่มีสิ้นสุดยุติคืออารมณ์ของ ใจที่กิเลสผลักดันให้คิดให้ปรุง ที่นี้เวลาอบรมใจ อารมณ์เหล่านี้จะค่อยจางไป ทีแรก บังคับใจให้อยู่กับอารมณ์ของธรรม เช่น พุทโธ ๆ เรากาวนา ให้ทำความสงบชาวพุทธ เรา

เวลานี้ชาวพุทธเราขาดที่พึ่งภายในใจมากจริง ๆ จนน่าวิตก ไม่ใช่ธรรมดาเพราะฉะนั้นการไปเทศนาว่าการที่ไหน เราจึงต้องเน้นหนักทางด้านจิตตภาวนาให้สร้าง ที่พึ่งของใจขึ้น แล้วจะเป็นคู่แข่งกับสิ่งภายนอก ซึ่งเป็นเรื่องของกิเลสลูกกลมเผาไหม้จิต ตัวกิเลสนี้แหละมันผลักดันให้ออกไปคิดยุ่งเหยิงวุ่นวาย แล้วมันก็กว้านเอาอารมณ์เรื่อง นั้น อารมณ์เรื่องนี้เข้ามาเผาใจ ใจก็เลยเป็นพื้น ที่นี้เวลาเราอบรมภาวนา คำว่าพุทโธ นี้เป็นความคิดเหมือนกัน แต่เป็นความคิดเพื่อระงับความคิดที่เป็นกิเลส ความคิดที่ว่า พุทโธ หรืออัมโม หรือสังโฆ เป็นคำบริกรรมนี้ ความคิดเป็นมรรคเป็นธรรม ความคิด อันนี้แลจะระงับความคิดภายนอกได้ ท่านจึงสอนให้ภาวนาพุทโธ ๆ ให้จิตอยู่กับพุทโธ

มันจะมีธรรมชาติอันหนึ่งอยู่ภายในผลักดันออกไป อยากคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ไม่ หยุดไม่ถอย นี่คือเรื่องของกิเลส เราบังคับไม่ให้มันคิด ให้มันคิดอยู่กับพุทโธ ๆ ทีแรก เอากันอย่างหนัก ไม่ใช่เล่นนะ ทุกข์มาก บังคับจิตให้อยู่กับอารมณ์อันเดียวคือพุทโธ เพราะมันอยากไปอยู่กับอารมณ์ที่เป็นพื้นเป็นไฟที่เคยเป็นมา ที่นี้เวลาเราอบรมจิตของ เราแล้ว พออารมณ์แห่งธรรมนี้มีกำลังขึ้น ๆ แล้วจิตจะค่อยสงบเข้ามา ๆ เรื่องอารมณ์ ภายนอกที่ก่อกวนสงบไปตาม ๆ กัน ที่นี้ก็เย็นขึ้น เริ่มเห็นคุณค่าของใจ เริ่มสัมผัส ธรรมคือความสงบเย็นใจ

นี้เรียกว่าศาสนา คือเป็นน้ำที่สะอาดชะล้างสิ่งที่สกปรก ได้แก่อารมณ์ทั้งหลายที่ มันคิดยุ่งอยู่ภายในใจนี้ เป็นอารมณ์สกปรก ก่อกวน สัมผัสทุกข์ขึ้นมา เมื่อเราภาวนาอบรมจิตของเราให้สงบแล้ว ความคิดปรุงทั้งหลายนั้นจะสงบตัวเข้ามา ๆ เย็นสบาย นี้ เรียกว่าหลักของใจ เรือนของใจ ที่พึ่งของใจ ให้เอาจุดนี้นะ อย่าพากันคิดเสียจนลืมนื้อ ลืมตัว

เวลานี้ชาวพุทธชาวพระเราคิดแบบนั้นกัน แล้วพระก็วิ่งตามโลกเขาเวลานี้ โลกเขาเป็นยังไงพระก็วิ่งตาม วัดก็วิ่งตามโลกเขา เลยกลายเป็นว่าศาสนาวิ่งตามกิเลสไป กิเลสลากเอาลากไปเรื่อย ๆ เพราะกำลังกิเลสมากกว่า เพราะฉะนั้นเราถึงต้องตัด ฝีกจิตให้มีภาวนา เราจะเห็นโทษแห่งความวุ่นวายทั้งหลายเข้ามาเป็นลำดับ ๆ สุดท้ายสร้างความสุขสร้างที่ใจนะ ไม่ได้สร้างที่วัตถุเงินทองข้าวของถิ่นฐานบ้านเรือนบริษัทบริวาร ยศถาบรรดาศักดิ์อะไรนะ สร้างขึ้นที่จิตนี้ต่างหาก จิตได้หลักแล้วค่อยปล่อยสิ่งเหล่านั้นมา ได้หลัก ๆ พวกนี้สร้างพระเรา ตั้งใจปฏิบัติ

วัดเราที่ไหนไม่จำเป็นให้เตียนโล่งหมดก็ได้ เป็นป่าอยู่ข้างก็ให้เป็นป่าธรรมชาติ ถ้ามั่นโล่งหมดนี้ก็เป็นการมาก ต้องปิดต้องกวดงูตลอดเวลา เมื่อเป็นป่าเป็นอะไรอยู่เราก็ให้โล่งในที่ที่ควรโล่ง ถ้าเป็นป่าก็ให้เป็นป่าไป นั่นแหละ ภูมิที่เหมาะสมแล้ว หลังเล็ก ๆ กระจ้อย ๆ เหมาะกับผู้เห็นภัยของกิเลส เหมาะกับผู้เห็นคุณของธรรม ภูมิกระจ้อย ๆ เหมาะ ไร้อุทรพูป่าที่ชื้นที่ห้องที่หับโดยไม่จำเป็นนั้นเป็นเรื่องของกิเลสล้วน ๆ สร้างขึ้นด้วยความจำเป็นมี นี่มันไม่จำเป็นนะ มันตื่นกันเฉย ๆ วัดเรานี้เตียนนี้มันกลายเป็นส้วมเป็นถ่านไปแล้วนะให้พวกนี้สำนึก

พระเราไม่คิดไม่มีใครคิด เพราะพระเป็นลูกศิษย์ตถาคต นักคิดอ่านไตร่ตรองอยู่กับพระหมด พินิจพิจารณา ความอดความทนเก็บความรู้ลึกคือพระ เป็นนักพินิจพิจารณา ทุกอย่างต้องพิจารณา อย่างวิ่งไปตามโลกอย่างเดียว เวลานี้ศาสนากำลังวิ่งไปตามโลก กระแสของโลกนี้รุนแรงมาก เกินกว่าที่เราจะคิดติดตามรู้โทษของมัน เพราะฉะนั้นจึงต้องเอาศีลธรรม ปัญญาธรรม โดยเอาตำรามาวางแล้วพิจารณา อ่านตำราเข้าใจแล้วให้ปฏิบัติตามตำรา ตำรานี้คือแนวทางอันราบรื่นตั้งงามของธรรม ให้ดำเนินตามนั้น

ภูมิที่ทำนี้เหมาะสมแล้วแหละ หลังเล็ก ๆ เหมาะ ไร้อุทรพูป่าที่ชื้นที่ห้องที่หับโดยไม่จำเป็นนั้นเป็นเรื่องของกิเลสล้วน ๆ สร้างขึ้นด้วยความจำเป็นมี นี่มันไม่จำเป็นนะ มันตื่นกันเฉย ๆ วัดเรานี้เตียนนี้มันกลายเป็นส้วมเป็นถ่านไปแล้วนะให้พวกนี้สำนึก

ภูมิที่ทำนี้เหมาะสมแล้วแหละ หลังเล็ก ๆ เหมาะ ไร้อุทรพูป่าที่ชื้นที่ห้องที่หับโดยไม่จำเป็นนั้นเป็นเรื่องของกิเลสล้วน ๆ สร้างขึ้นด้วยความจำเป็นมี นี่มันไม่จำเป็นนะ มันตื่นกันเฉย ๆ วัดเรานี้เตียนนี้มันกลายเป็นส้วมเป็นถ่านไปแล้วนะให้พวกนี้สำนึก

ภูมิที่ทำนี้เหมาะสมแล้วแหละ หลังเล็ก ๆ เหมาะ ไร้อุทรพูป่าที่ชื้นที่ห้องที่หับโดยไม่จำเป็นนั้นเป็นเรื่องของกิเลสล้วน ๆ สร้างขึ้นด้วยความจำเป็นมี นี่มันไม่จำเป็นนะ มันตื่นกันเฉย ๆ วัดเรานี้เตียนนี้มันกลายเป็นส้วมเป็นถ่านไปแล้วนะให้พวกนี้สำนึก

ที่นี้ถึงจะใกล้ถนนก็ตาม เราทำกำแพงเป็นเอกเทศสำหรับภาวนาของพระเรา สมบัติของพระคือศีล ศีลสมบัติ นี่ละสมบัติของพระเรา ศีลสมบัติ สมาธิสมบัติ ปัญญา

สมบัติ วิมุตติสมบัติ นี้สุดยอดแห่งสมบัติของพระ ศीलก็ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ อย่าข้ามอย่าเกินพระบัญญัติที่ทรงบัญญัติไว้แล้ว นั่นคือทางราบรื่น การฝ่าฝืนพระวินัยเป็นการก้าวออกเหยียบขวากเหยียบหนาม ไม่ใช่ทาง นี้เรียกว่าศีลสมบัติ เรามีศีลบริบูรณ์แล้วเย็นสบาย อบอุ่นภายในตัว ทีนี้เวลาเจริญภาวนา จิตก็ไม่ไประแคะระคายกับศีลของตน ว่าไม่บริสุทธิ์หรือศีลต่างพร้อยอะไรต่ออะไร จิตไม่ไปคิด อารมณ์ก็เย็น ทีนี้เวลาทำภาวนา จิตสงบได้ง่าย เป็นสมาธิสมบัติขึ้นมา พอจิตเป็นสมาธิสมบัติ คือความสงบเย็นใจแน่นหนามั่นคงภายในใจแล้ว ปัญญาพิจารณา เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจนี้ เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา

สมณะเบื้องต้นเราก็เอานี้บริกรรมเสียก่อนก็ได้ วิปัสสนาก็คือพิจารณาสิ่งเหล่านี้ให้แยกแยะออกไปว่าอะไรเป็นอะไร ๆ นี้เรียกว่าเป็นวิปัสสนาจากกรรมฐาน ๕ เช่น เราบริกรรมว่า เกสา ๆ ก็ได้ โลมา นขา ทันตา ตโจ บทใดก็ได้ บริกรรมเพื่อให้จิตอยู่สงบกับอันนั้นก็ได้อีก จากนั้นเราจะพิจารณาว่าเกสาเป็นยังไง กระจายออกไปเป็นปัญญา โลมานขา ทันตา ตโจ เป็นยังไง แยกออกนี้เรียกว่าปัญญา แล้วจิตจะสว่าง เห็นแล้วมันจะถอนตัวเข้ามา ความยึดมั่นถือมั่นซึ่งเป็นบ่อแห่งความทุกข์ สร้างความทุกข์ขึ้นมา มันจะถอยตัวของมันไปเรื่อย ๆ นี้เรียกว่าปัญญา ถอดถอนตรงไหนที่กิเลสไปปักเสียบไว้ ลึกลงขนาดไหน ปัญญาจะตามถอดตามถอนขึ้นมา ๆ

กิเลสมันปักเสียบเอาไว้ด้วยความจอมปลอม ของไม่สวยไม่งามกิเลสมันปักลงไปว่าสวยว่างาม ของไม่จริงถาวรกิเลสบอกว่าจริงถาวรแน่นหนามั่นคง ธรรมพิจารณาเข้าไป มันไม่ได้แน่นหนา มันไม่ได้ถาวร มันไม่ได้สวยได้งามอะไร ปัญญาตามถอดตามถอน ความยึดมั่นถือมั่นสิ่งนี้มันก็ถอนตัวออกมา พร้อมกับกองทุกข์ที่เกิดขึ้นเพราะความถือมั่นก็ถอนขึ้นมาพร้อม ๆ กัน นี้เรียกว่าปัญญา

เวลาเราพิจารณาทางด้านจิตใจมาก ๆ แล้วนี้ จิตดวงเก่ามันไม่ได้เหมือนเก่านะ โถ อะไรจะมีอนุภาพมากกว่าจิต อะไรจะสว่างกระจ่างแจ่มมากกว่าจิต ไม่มีอะไรเกินในโลกธาตุนี้ ความแผ่อนุภาพจิตนี้แผ่กระจายครอบโลกธาตุ เวลามันติดมันก็ติด อำนาจของกิเลสมันก็แผ่ครอบโลกธาตุเหมือนกัน แผ่ครอบที่จิตนั่นแหละ ทำให้จิตมืดมิดปิดตาเห็นของจริงเป็นของปลอมไปหมด กิเลสเสกให้เป็นของปลอม ทีนี้เวลาธรรมปรากฏขึ้นในใจ ตามถอดตามถอนของปลอมให้คืนสู่ความจริงตามเดิม แล้วก็ปล่อยอุปาทานเย็น จิตสว่างกระจ่างแจ่ม

เมื่อสว่างแล้วมันก็เห็นละซี อะไร ๆ มันก็เห็น โทษก็เห็น คุณก็เห็น สิ่งที่ควรละก็ต้องสอนให้ละ สิ่งที่ควรบำเพ็ญสอนให้บำเพ็ญ เพราะเห็นอยู่นี่นะ อันนี้ไฟนะอย่าไปแตะอย่าไปจับ อันนี้น้ำจับได้เย็น อย่าไปกอดน้ำแข็งก็แล้วกันถ้าไม่ใช่บ้า ท่านก็จะสอน

อย่างนั้น อันไหนเป็นโทษท่านบอก ๆ คือท่านเห็นอย่างนั้น เช่นว่านรกท่านเห็น ประจักษ์ ภาษาของเราว่าประจักษ์ใจประจักษ์ตา นรกอย่าลบล้าง นี่นรกหรือนี่ไฟ อย่าไปลบล้างหรืออย่าไปจับ ถ้าอยากถูกเผาทั้งเป็นเอาจับ จับไฟ จับก็บึ้งเลยทันที นั่นละ นรกก็เหมือนกัน

ไม่มีใครที่จะสอนแม่นยำยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า เพราะสอนด้วยหูแจ๋งตาสว่าง เห็นหมดทุกแง่ทุกมุม สัตว์ตาบอดหูหนวกบอกไม่เห็น โคนเอา ๆ ท่านดึงออกลากออกมัน ยังบิ้นเข้าไป นี่ละมันสำคัญนะ

เฉพาอย่างยิ่งเราเป็นพระเป็นกรรมฐานแล้ว จึงต้องได้พิจารณาสิ่งเหล่านี้ให้ มาก ตีละสถานที่นี้เหมาะ ถึงจะใกล้ทางก็ตามเป็นเอกเทศที่จะอบรมจิตใจ นี่เป็นที่อบรมจิตใจ เป็นที่คลายทุกข์คลายอารมณ์บ้างที่ใจ เวลาหน้าที่การงานยุ่งเหยิงวุ่นวายมาก เข้าไปหาวัด ไปอบรมจิตใจให้สงบเย็น แล้วก็พลังขึ้นมาควรแก่หน้าที่การงานต่อไป อีกได้ เพราะฉะนั้นวัดจึงเป็นสถานที่ลดหย่อนอารมณ์ที่ตึงเครียดทั้งหลายได้ดี และสงบ ใจ เป็นความสุขเย็น

ทางภาคนี้ก็ไม่ค่อยมีวัดกรรมฐานมาก เรื่องกรรมฐานนี้สำคัญอยู่ที่ครูอาจารย์ เป็นผู้นำ นี่สำคัญมาก นำผิด ๆ ถูก ๆ ไปมากต่อมากนะ ไม่ค่อยจะนำไปตามแนวทางที่ พระพุทธเจ้าสอน นำเคลือบ ๆ แฝง ๆ ออกไปนอกกลุ่มนอกทาง สุดท้ายก็กิเลสลากไป เลยกลายเป็นกิเลสนำไปเสียไม่รู้ ครูอาจารย์สำคัญมาก ที่คอยให้คำแนะนำตัดเตือนสั่ง สอนทางด้านจิตตภาวนา ส่วนคัมภีร์วินัยเราก็เห็นทุกคน ปฏิบัติตามนั้นแล้วก็ไม่มีข้อ สงสัย แต่เรื่องของใจนี่ละเอียดลอบมาก จึงต้องอาศัยครูอาจารย์แนะ ครูอาจารย์ถ้าไม่ ชำนิชำนาญไม่เชี่ยวชาญทางด้านจิตใจมาแล้วก็สอนผิด ๆ พลาด ๆ ไปอีก จึงว่าสำคัญ สำหรับครูอาจารย์ที่จะแนะจะบอก

เพราะจิตนี้พิสดารมากนะ เวลาเราภาวนาเข้าไป แต่ไม่พิสดารกว้างขวางไปเสีย ทุกองค์นะ หากกว้างขวางถ้าพูดถึงเรื่องกว้างขวาง แต่องค์ที่เลิศเลอเข้าไปอีกยังมี ผู้ เต็มกว่ากันยังมี จึงบอกว่ามันเป็นไปตามราย ๆ ผู้กว้างขวางลึกซึ้งมากก็มี ผู้หย่อนลง มากกว่านั้นก็ยังมี แต่ยังไงก็ต้องแสดงความกว้างขวางของตนจนได้แหละ อำนาจของจิต เวลาภาวนาเข้าไป สิ่งไม่รู้มันรู้ มันเห็นนี่ แล้วเห็นสิ่งนี้จะปฏิบัติยังไง ถ้ามีครูมีอาจารย์ ท่านแนะ เป็นอย่างนั้น แนะนำให้ปฏิบัติอย่างนั้น นั่นผ่านไปได้ ๆ

ที่นี่ครูอาจารย์ไม่เห็นไม่รู้ เวลาไปถามท่านท่านก็ไม่รู้เรื่องราวอะไร เลยยกยา ทั้งหีบหุ้มให้คนไข้ สุดท้ายคนไข้ก็เลยตาย ไม่หาย นี่หมอเถื่อน ถ้าหมอปริญญาแล้วก็ ถามดูตรวจดูโรคภัยไข้เจ็บ เสร็จแล้วไม่ต้องไปยกทั้งตู้แหละ หยิบเอาหลอดไตขวดไต ขวดหนึ่งมาเม็ดไตเม็ดหนึ่งมาใส่ปั๊มหายเลย นั่นละหมอเถื่อนกับหมอจริงมันต่างกัน

ครูบาอาจารย์ผู้เสกสรรปั้นยอตัวเองว่าเป็นครูเป็นอาจารย์เฉย ๆ ทั้ง ๆ ที่คุณธรรมภายในจิตใจไม่มีใช้ไม่ได้ เป็นหมอเถื่อน อาจารย์เถื่อน อาจารย์เถื่อนมันมักจะเยอะนะเวลานี้ อาจารย์เถื่อนเยอะนะทุกวันนี้ ระวังนะพวกเรา จะไปเจออาจารย์ยกยาทังหีบหุ้มเอาหลงทิศไปนะจะว่าไม่บอก มีเยอะนะ อาจารย์ที่รู้ตามช่องตามทางของด้านจิตใจจริง ๆ นี่มีน้อยมากทีเดียว

อันนี้พิสดารมากนะทางด้านจิตใจ ให้เข้าภาวนารู้ทางด้านจิตใจเสียก่อน เราจึงจะเห็นได้ว่าความพิสดารของจิตพิสดารมาก รู้ซอกแซกซิกแซ็ก ตาไม่เห็นตาภายในทะลุไปหมด ๆ นั้นละที่พระพุทธเจ้าว่า ญาณ อุทปาติ คือญาณได้เกิดขึ้นแล้ว คือญาณความหยั่งทราบเกิดขึ้นแล้ว ปญญา อุทปาติ หยาบกว่ากันลงมานะ ญาณ อุทปาติ ละเอียดซึ่งมากที่สุด ปญญา อุทปาติ ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะฉะนั้นปัญญากับญาณจึงไม่เหมือนกัน เลยจากปัญญาไปก็เป็นญาณ ละเอียดซึ่ง วิชชา อุทปาติ วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว อาโลโก อุทปาติ ความสว่างโร่ทั้งกลางวันกลางคืนได้เกิดขึ้นแล้วในใจของท่าน ท่านแสดงแก่เบญจวัคคีย์ทั้งห้าฟัง

อยู่ในใจนี้หมดนะ ใจเป็นผู้ทรง ใจพระพุทธเจ้ารู้ ที่กล่าวมาเหล่านี้พระองค์รู้หมดแล้ว บอกว่า ญาณ อุทปาติ ญาณของเราได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาเกิดขึ้นแล้ว วิชชาเกิดขึ้นแล้ว ความสว่างโร่ทั้งกลางวันกลางคืนภายในใจของเรานี้ได้เกิดขึ้นแล้ว แปลว่าอย่างนั้น ละเอียดลออขนาดนั้น

ภาวนามันถึงชัตนะ เพียงเราเรียนตามตำรับตำรา นี้ไม่ว่าท่านว่าเราเรียนได้เหมือนกัน แต่ความรู้ก็เพียงแค่ว่าจำไม่ได้แตกแขนงเหมือนด้านปฏิบัติ ด้านปฏิบัติ นี้แตกแขนง ปริยัติก็เทียบเหมือนกันว่า เราปลูกต้นไม้ขึ้น แล้วแขนงออกเป็นภาคปฏิบัติจะรู้แปลก ๆ ต้นนี้คือว่ารู้ เช่น ญาณ อุทปาติ ทางปริยัติท่านบอกว่า ญาณคือความรู้ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา เราก็จำได้แต่เพียงว่าญาณเกิดขึ้นแล้วแก่เรา ญาณอย่างแท้จริงที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธเจ้านั้นเป็นญาณเช่นไรไม่รู้ ถ้าปฏิบัติรู้แล้วก็วิ่งถึงกันเลย อ้อ ญาณเป็นอย่างนี้ ปัญญาเป็นอย่างนี้ นั้นภาคปฏิบัติมันชัดเจน ๆ

เรื่องจิตนี้ โห พิศดารมากจริง ๆ แต่ถูกกิเลสเหยียบย่ำทำลายไม่ให้เห็นคุณค่าของตัวขึ้นมา ที่จะแสดงขึ้นมาได้ต้องแสดงขึ้นมาด้วยธรรม ธรรมเปิดเผย เปิดออกมา ๆ เช่นจิตใจวุ่นวายนี้ กิเลสมันปิดบัง ความสงบคือจิตตภาวนาให้มีความสงบเย็น ก็เปิดออก ความสงบเย็น เห็นโทษความวุ่นวาย แน่ะแก่กันไป ๆ อย่างนั้น เรื่องทางด้านจิตตภาวนานี้พิสดารมากจริง ๆ ไม่ใช่ธรรมดา

ความรู้ความเห็นที่เราเรียนมาตามคัมภีร์ไบเบิล มันก็ไปตามคัมภีร์ไบเบิล ไม่ได้คืบคลานหรือไม่แตกแขนงออกไปไหน มันจะไปแค่นั้นละ แค่นี้จำได้ ๆ ไม่ได้นอก

เหนือไปจากนั้น เป็นทางไป เรียนไปตรงไหนก็เป็นทางไปตามที่จดจำได้ เรียนไปตรงไหนก็เป็นทางไป แต่ภาคปฏิบัติไม่เป็นเช่นนั้น มันเหมือนไฟได้เชื้อ เชื้อไฟจะมีอยู่ที่ไหน กว้างแคบขนาดไหน มีหยาบละเอียดขนาดไหน ไฟจะลุกไหม้ไปหมดเลย นี่ความจริงมีอยู่ที่ไหน หยาบละเอียดขนาดใดเหมือนกับเชื้อไฟ ใจเป็นตัวรู้นี้จะรู้ไปหมด นั่นเรียกว่าความจริง รู้ไป ๆ ลุกไหม้ไป มันต่างกัน

ภาคปฏิบัตินี้พิสดารมาก คนไม่เคยปฏิบัติไม่รู้ ถ้าปฏิบัติแล้วยอมกราบพระพุทธรูปเจ้าที่เลย สิ่งที่ทรงแสดงไว้แล้วไม่มีเคลื่อนคลาดจากความจริงแม้แต่น้อยเลย แต่กิเลสมันก็ลบ ๆ เพราะฉะนั้นสัตว์ถึงได้มีดับอด วิ่งตามกิเลส ตกนรกหมกไหม้ ได้รับความทุกข์ความทรมานทั้งมีชีวิตอยู่ทั้งตายไป เพราะกิเลสมันปิดตลอด มีชีวิตอยู่มันก็ปิด ตายไปแล้วมันก็ปิด มันปิดอยู่ที่หัวใจ ไปที่ไหนจึงต้องได้รับความทุกข์เพราะกิเลสอยู่โดยดี ๆ จึงต้องอาศัยธรรมเป็นเครื่องบุกเบิกเพิกถอนกัน ไม่อย่างนั้นไม่ได้ละ

ผมก็แก่แล้วเวลานี้ละ ความเมตตาโลกก็เมตตาตามจริง ๆ การแนะนำสั่งสอนก็ต้องอาศัยกำลังวังชา ธาตุชั้นนี้มันมีวัย มีความเฒ่าแก่ชราลงไปได้ ใจไม่มีวัย ธรรมไม่มีวัย ถ้ามีเครื่องมือใช้ใช้ได้ตลอด แต่ร่างกายมันอ่อนของมัน มันมีวัยนี้ เมื่อใช้หนัก ๆ เข้ามันก็อ่อนลง สุดท้ายก็พังได้ นี่ธาตุชั้นนี้มีวัย ส่วนธรรมส่วนใจไม่มีวัย ใช้ได้ตลอดถ้ามีเครื่องมือใช้ ถ้ามีเครื่องมือใช้ก็เป็นธรรมตลอด เรียกว่าเป็นธรรมตลอด

เราเป็นห่วงพี่น้องทั้งหลาย ฝ่ายทางเราก็จุดที่ควรเป็นห่วงก็ห่วง จุดที่ปล่อยเลยไปเลย เรียกว่าพิสดารเลยเถิดแล้วเราไม่สามารถจะสอนได้ก็ปล่อย ที่ควรจะแนะนำสั่งสอนได้อาจนี่ก็สอน ที่มันเข้าห้องไอซียูแล้วก็ไม่ทราบจะทำยังไง หมอก็ดูอยู่อย่างนั้น ละหมอนะ ยาก็ยา หมอก็หมอไปดูมันเข้าห้องไอซียู ก็มันไม่สนใจกับหมอกับยานี้ อันนี้ประเภทไอซียูเยอะนะ พวกนี้หน้าด้านมากนะ พวกไอซียูนี้หน้าดีหน้าด้านมาก หาญทุกอย่าง สิ่งที่พระพุทธเจ้าให้กลัวมันหาญ แต่สิ่งที่พระพุทธเจ้าให้หาญมันกลัวมันไม่เอา มันดูถูกด้วยว่าไม่มี หาญกระทำเช่นว่า ให้ทำบุญให้ทาน มันบอกว่าทำบุญไม่ได้บุญ นั่นเห็นไหมมันหาญ กล้าค้ำอย่างนั้น

ขอให้พี่น้องทั้งหลายได้ตั้งอกตั้งใจนะ ตั้งสัจจะที่ใจ อย่าลืมนุทโธ นี่หลักใหญ่ มากนะ ใจเราจะตั้งได้เพื่อความสงบ ยับยั้งตัวเองได้ เพราะเราภาวนายับยั้งจิตให้เข้าสู่อารมณ์อันเดียว นุทโธ ๆ ให้จิตสงบอยู่นี้ หลายครั้งหลายหนนานไป ๆ มันจะเป็นฐานขึ้นมา แล้วความสงบเย็นจะปรากฏขึ้นมา แล้วที่ฟังจะบอกในตัวเองได้ในนี้ ให้ทำจิตให้สงบ พระเราให้อบรมทางภาวนา ให้จิตละเอียดล่อเข้าไป หลักอยู่ตรงนี้นะ

นี่เราทำได้มาแล้ว ปีนี้จึงเป็นปีที่เปิดอกให้พี่น้องชาวไทยเราทราบนะ ปี ๔๑-๔๒ นี้เราเปิดอกให้ฟัง ไปเทศน์ที่ไหนมักจะเปิดอกเพราะเป็นผู้นำ การเป็นผู้นำต้องมีต้น

สายปลายเหตุมา เป็นผู้นำเพราะอะไร อยู่ ๆ เอาหัวหน้ามาเป็นผู้นำ ใครก็เชื่อถือได้ ละ ต้องแสดงเหตุแสดงผลออกมา เราจึงได้เปิดอก ก่อนจะมาเป็นผู้นำของพี่น้องทั้งหลาย ตัวเองได้บำเพ็ญตัวเองมาอย่างไร นั่นเรียกว่าเปิดปุมหลังแล้ว ได้บำเพ็ญเต็มสติกำลังความสามารถทางภาคปฏิบัติล้วน ๆ ตั้งแต่เริ่มเรียนมาก็บอก ออกปฏิบัติแก้กิเลส ก็บอก ฟาดจนกระทั่งกิเลสสิ้นซากจากใจหมดไม่มีอะไรเหลือเลย เปิดโล่งทั่วแดนโลกธาตุก็บอก ปี ๔๑ นี้เป็นปีบอกนะ

แต่ก่อนเราไม่เคยพูด รู้เท่าไรก็ไม่เป็นของหนัก เหมือนไม่รู้ ใครมาเกี่ยวข้อง ควรจะสงเคราะห์หนักเบาอย่างน้อยเพียงไรก็แก่ผู้มาเกี่ยวข้อง เราก็สงเคราะห์เทศนาว่าการให้ฟังตามขั้นตามภูมิของผู้มาเกี่ยวข้อง ถ้าควรจะเปิดเต็มที่แบบฟ้าดินถล่ม ให้เหมาะกับจิตดวงที่กำลังจะหลุดพ้นอยู่แล้วนั้น เราก็เปิดทันทีเลย ต่อนั้นก็ทะนุถนอมไป เช่น ผลไม้ ผลไม้ลูกนี้กำลังจะสุกแล้วหรือสุกแล้ว ไม่จำเป็นต้องบ่ม สอยลงมากินเลยก็มี นี่ควรจะบ่ม กำลังจะสุกแล้วเอามาบ่ม อันนี้ยังไม่ควรบ่มปล่อยไว้กับต้นเสียก่อน บำรุงลำต้นให้ดี แนะนำสั่งสอนวิธีปฏิบัติให้ดี นั่นเป็นระยะ ๆ เมื่อผลไม้ได้รับอาหารจากลำต้นแล้วมันจะค่อยแก่ของมันไปเรื่อย ๆ

นี่เมื่อได้รับการอบรมจากครูบาอาจารย์ พร้อมกับความเพียรของเราหนุนอยู่เรื่อย ๆ ก็ค่อยแก่กล้าขึ้นไป สอนเข้าไปเด็ดเข้าไป ผู้ที่ควรจะหลุดพ้นก็ใส่ตุ้มเลยให้ออกเลย อย่าอยู่ว่างั้นเลย มันหลายชั้นการสอน นี่เราก็ได้ปฏิบัติตัวของเรามาอย่างนั้น จึงยกหลวงปู่มั่นเป็นอาจารย์ชั้นเอกในสมัยปัจจุบัน เท่าที่เราผ่านมาในครูบาอาจารย์ทั้งหลาย เรายังไม่เห็นองค์ไหนที่จะแซงหน้าหลวงปู่มั่นไปได้เลย ทางภาคปฏิบัติไม่ว่าวินัยไม่ว่าธรรม ไม่วาข้อวัตรปฏิบัติ ไม่มีเคลื่อนคลาด เพราะเราเรียนแล้วถึงไปนี้ ท่านปฏิบัติออกในแง่ใดมุมใดนี้ เข้ากันได้กับหลักธรรมหลักวินัยข้อใด ๆ ก็เราเรียนมาหมดแล้วมันวิ่งถึงกัน ๆ หาที่ค้ำท่านไม่ได้เลย

พูดถึงเรื่องเทศนาว่าการด้านธรรมทั้งหลาย ตั้งแต่ต้นสุดยอดของธรรมถึงใจ ๆ เราจึงได้ปฏิบัติตัวของเราอย่างถึงใจเรื่อยมา แล้วก็ไม่เคยคิดนะว่าเราจะได้มาเป็นผู้นำของพี่น้องทั้งหลายดังที่เป็นอยู่เวลานี้ เราไม่เคยคิด แต่อัยาศัยของเจ้าของหากมีอยู่อย่างนั้น ได้อะไรมาอย่างน้อยไม่เคยเก็บเลยละ สงเคราะห์โลกตลอด ๆ หมดเนื้อหมดตัวมาตลอด นี่เป็นอัยาศัยของเราทำด้วยความเมตตา แล้วก็มาถึงวาระนี้แหละที่จะช่วยบ้านช่วยเมืองนี้ มันหาทางออกไม่ได้ จะทำอย่างไร ๆ สุดท้ายเราต้องเป็นผู้นำเพื่อหาทางออก

เมื่อเราเป็นผู้นำหาทางออก ผู้นำนี้เป็นคนประเภทใด พระประเภทใด เราจะต้องแจ้งเรื่องของเราให้เขาฟัง นี่ละที่ได้อ่านปุมหลังให้ฟัง เพราะเหตุนี้เอง ไม่ได้บอก

ด้วยความหิวโหย ออยากโอดอยากอดนะ เปิดออกมาเพื่อให้ทราบเหตุทราบผล นี่เราก็ดูช่วยตัวเองเต็มกำลังความสามารถ ในชีวิตนี้เราก็ดูเปิดให้ฟังชัด ๆ ว่า เราได้สละชีวิตมาสองครั้งนี่ ครั้งแรกสละชีวิตเพื่อฆ่ากิเลส เอา กิเลสไม่ฟังเราต้องฟัง กิเลสไม่ตาย เราต้องตาย มีสองอย่าง ที่จะให้เป็นคู่แข่งกันต่อไปอีกไม่ได้แล้ว ฟัดกัน สุดท้ายก็เปิดโล่งขึ้นมา กิเลสฟัง เมาศพกิเลสเรียบร้อยแล้วจึงลงมาอย่างสง่าผ่าเผยอย่างองอาจกล้าหาญ เต็มไปด้วยเมตตาต่อโลก ได้ทำประโยชน์เรื่อยมา จนกระทั่งมาถึงวาระนี้ก็ได้ทำประโยชน์แบบนี้แหละ

เราไม่เคยคิดก็ได้ทำ เราทำด้วยความเมตตาล้วน ๆ ไม่มีอะไรเคลือบแฝงในใจเราเลย ธรรมเราก็พอทุกอย่างแล้ว เราไม่หาธรรมอีกแล้ว เวลาเราหาเราก็บอกเราหาหาธรรมจนเอาชีวิตเข้าแลกเราก็หา ทีนี้เวลาพอเราก็บอกว่าพอ พอแล้วทีนี้ไม่หาแล้ว หัวใจกับเมืองพอเป็นอันเดียวกันแล้ว นิพพานกับหัวใจเป็นอันเดียวกันแล้ว ธรรมกับหัวใจเป็นอันเดียวกันแล้ว พอกับใจนี้เป็นอันเดียวกันแล้ว หาไปหาอะไร ตรงนั้นแหละพอไม่หาอีก ทีนี้ก็มีความเมตตานี้ล้นพ้นต่อโลกทั้งหลาย จึงต้องอุทิศสำหรับพยายามช่วยเหลือแบบนี้ ดังที่เห็นอยู่เวลานี้

ขอให้พี่น้องทั้งหลายตั้งใจประหยัดทุกอย่างนะ ดังที่เทศน์นั้นแหละ การใช้จ่ายการอยู่การกินทุกอย่างให้มีความประหยัดมัธยัสถ์ ทุกแห่งทุกมุมของคนไทยเรา ไม่ว่าประชาชนชาวบ้านชาวเมืองตลอดวงราชการต่าง ๆ ให้มีความประหยัด ๆ ในวงของตน ๆ อย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม นี่คือการอุ้มชาติไทยของเราโดยตรง นี่ละคือการอุ้มชาติของเรา การสุรุ่ยสุร่ายนี่คือการทำลายชาติ การประหยัดมัธยัสถ์รู้เนื้อรู้ตัว การกินอยู่ปวยทุกอย่าง เป็นไปด้วยความรู้ตัว ๆ แล้ว นี่เรียกว่าการอุ้มชาติของเรา ต่างคนต่างอุ้มชาติชาติขึ้นได้ไม่สงสัย วันนี้อยู่เพียงเท่านั้นนะ ไม่พูดมากแหละสายแล้ว

ให้พากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัตินะ เอ้อ เดินจงกรม จะบอกวิธีเดินจงกรม พระลูกพระหลานอาจไม่เข้าใจ บางทีไม่ทราบว่าเดินยังไง เห็นเขาเดินเราก็ดูเดินก็มี เดินนับก้าวอย่างเท้าไปเฉย ๆ ก็มี เดินไม่มีหลักมีเกณฑ์ หลักของการเดินจงกรมคือเปลี่ยนอิริยาบถคือ นอนนานก็ลำบาก ยืนนานก็ลำบาก เดินนานก็ลำบาก จึงต้องมีผลัดเปลี่ยนให้พอเหมาะพอดีกัน ยืนเดินนั่งนอน ในอิริยาบถเหล่านี้ความเพียรให้ติดแนบตลอดความหมายว่าอย่างนั้น

สติ เช่นผู้ภวานาอยู่ในชั้นบริกรรมพุทโธ ๆ ก็ให้จิตรู้อยู่กับพุทโธ ด้วยความมีสติเดินจงกรมกลับไปกลับมาให้มีพุทโธติดอยู่ในใจ รู้ ๆ พุทโธ ๆ ไป พุทโธ ๆ มา บริกรรมคำใดให้คำบริกรรมนั้นกับสติติดแนบกันไป เดินกลับไปกลับมาเช่นเดียวกับบริกรรมพุทโธ นี่เรียกว่าภวานาที่ถูกต้อง จำเอานะลูกหลาน

วิธีเดินตามเยี่ยงอย่างของครูบาอาจารย์ซึ่งเคยผ่านมาอย่างหลวงปู่มั่น เป็นตัวอย่างได้ชั้นเอกในสมัยปัจจุบัน คือท่านเดินจงกรมท่านมีอยู่สอง เดินจงกรมอย่างหนึ่ง เาหนี การเดินจงกรมถ้าไม่แถมมีคนมีแต่เรานี้มีแต่ผ้าอังสะก็ได้ นี่เป็นกิริยาที่รำพึง กิริยาที่ไม่ลืมตัว กิริยาที่มีสติท่านมักเดินไปอย่างนี้ นี่อันหนึ่ง อันที่สองอย่างนี้ก็ได้ เห็นท่านใช้อยู่สองอย่าง เป็นกิริยาที่รำพึง มีปัญญา มีสติ ไม่ได้มองโน้นมองนี้ เถอโน้นเถอนี้

สติสำคัญมากนะ อย่าปล่อยนะสติ อยู่ไหนสติเป็นพื้นอยู่รักษาจิต พุทโธก็ให้อยู่ที่นี้ มองที่ไหน ๆ ความรู้สึกตัวให้ติดอยู่กับตัว เรียกว่าความเพียร ความเพียรฆ่ากิเลส นี่หนักมากนะ กิเลสมันเหนียวแน่นมากที่สุด เราจะเห็นได้เวลาจะชะจะล้างจะสู้กับมันนี้ ความเพียรของเราต้องหนักมากที่สุด จึงเห็นได้ว่ากิเลสเหนียวมาก ถ้าไม่ใช่สติปัญญา ความอุตสาหะพยายามเต็มเหนียวแล้ว กิเลสจะไม่ถลอกปอกเปิกเลย ชั้นแรกต้องเป็นอย่างนั้น บางทีถึงขั้นจะสลบไสลก็มีพัดกัน เพราะกิเลสมันหนามันแน่น ทีนี้เวลาขัดเข้าไปนานเข้า ๆ กำลังของธรรมมีมากขึ้น ๆ กิเลสค่อยอ่อนตัวลง ๆ สติปัญญาดีขึ้น ๆ ความเพียรแข็งขึ้นเรื่อย ๆ ทีนี้ก็พอพืดพอเหวี่ยงกันไป ให้พากันจำเอานะ

วันนี้พูดเพียงเท่านั้นละ